

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра природничо-наукових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор комунального вищого
навчального закладу «Хортицька
національна навчально-реабілітаційна
академія»
Запорізької обласної ради

 О. Л. Позднякова

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 2.1.07 «Вступ до спеціальності»

Галузь знань	05	Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053	Психологія
Рівень освіти	перший (бакалаврський)	

2017–2018 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів першого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 053 «Психологія».

РОЗРОБНИК:

Турубарова Анастасія Володимирівна, завідувач кафедри спеціальної освіти, кандидат психологічних наук, доцент

Розглянуто на засіданні кафедри природничо-наукових дисциплін протокол від «27» 10. 2017 року № 3

Завідувач кафедри
природничо-наукових дисциплін

І.Ю.Антоненко

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
	Спеціальність 053 Психологія	Семестр	1-й
Модулів – 3	Рівень освіти: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 52 год	
Змістових модулів –3		Лекції: 28 год.	Практичні: 24 год.
Загальна кількість годин – 105		Самостійна робота: 53 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3		Вид контролю: екзамен	

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення студентів з особливостями навчання у вищому навчальному закладі та особливостями професійної діяльності психолога.

Завдання навчальної дисципліни:

ознайомлення студентів зі специфікою системи вищої освіти України, з особливостями студентського віку та основами самоорганізації студента у процесі навчання у вищому навчальному закладі; надання первинних знань про систему психологічної служби, виробничі функції, типової задачі діяльності фахівця з психології, загальні вимоги до властивостей і якостей особистості психолога, етичні аспекти професійної діяльності психолога; формування початкових умінь та навичок інформаційно-аналітичної діяльності в галузі психології; розвиток професійного мислення та сприяти професійному самовизначенню студентів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні опанувати такими компетентностями:

знати: особливості студентського віку, труднощі входження у процес професійного навчання, причини навчальної неуспішності та умови успішного навчання студентів; структуру та освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти в Україні, нормативні документи, що визначають зміст освіти та навчання у вищій школі, форми організації навчального процесу, права й обов'язки студента вищого навчального закладу; особливості самостійної роботи студента, його саморозвитку та саморегуляції; сфери професійної діяльності, виробничі функції, типові задачі, професійно-етичні засади діяльності психолога у закладах науково-дослідної, прикладної та практичної психології; структуру, функції, основні завдання, головні напрями та зміст діяльності психологічної служби України, види, зміст та форми професійної діяльності психолога.

вміти: орієнтуватись у нормативно-правових документах, що регламентують навчання студента у вищому навчальному закладі та діяльність психолога; використовувати можливості різноманітних форм аудиторної, самостійної, науково-дослідної роботи студента, поточного та підсумкового контролю у вищому навчальному закладі для здобуття міцних знань і професійного становлення;

компетенцій: здатністю здійснювати пошук джерел і каналів інформації, добирати та структурувати матеріал для розкриття певного питання, теми чи проблеми в усній або письмовій формі; здатністю планувати та розробляти зміст основних напрямів роботи відповідно до проблем клієнта; здатністю встановлювати контакти, конструктивний підхід у вирішенні психологічних проблем клієнта; здатністю до розвитку та вдосконалення власної комунікативної компетентності як професійної якості.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Соціально-правові основи розвитку практичної психології

Тема 1. Структура та основні проблеми прикладної психології

Практична психологія, прикладна психологія та наукова психологія: їх взаємозв'язок та методологічні основи. Побутова психологія, її співвідношення із практичною психологією.

Перспективи розвитку прикладної і практичної психології. Національна система соціально-психологічної служби України.

Тема 2. Міжнародні та регіональні документи про права людини

Хартія про права людини. Регіональні міжнародні документи про права людини. Європейська соціальна хартія. Європейська конвенція з прав людини. Конвенції Міжнародної організації праці.

Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. Конвенція про захист прав та гідностей людини у зв'язку з використанням досягнень медицини та біології. Конвенція про права людини та біомедицину.

Документи про права дитини. Декларація про права дитини.

Тема 3. Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу

Основні положення Концепції про Національну систему соціально-психологічної служби України.

Основні законодавчі акти, нормативні документи, які регламентують та забезпечують діяльність Національної системи соціально-психологічної служби України. Концепція державної системи психологічної служби.

Законодавчі акти України, що стосуються діяльності окремих складових Національної системи соціально-психологічної служби України.

Психологічна служба в галузі освіти. Закон “Про освіту”, «Про загальну середню освіту України». Положення “Про психологічну службу системи освіти України” та ін.

Змістовий модуль 2. Особливості професії практичного психолога

Тема 4. Характеристика професії практичного психолога

Поняття про освітньо-кваліфікаційну характеристику спеціальності «Психологія». Вимоги до практичного психолога рівня бакалавр. Освітньо-професійна програма підготовки практичного психолога, її структура. Виробничі функції та типові задачі, які вирішує практичний психолог, відповідні їм вміння.

Обов'язки та права практикуючого психолога. Принципи роботи практичного психолога. Основні документи в роботі практикуючого психолога. Посадова інструкція психолога. Документація в роботі працівника психологічної служби.

Тема 5. Особистість практичного психолога

Модель особистості практичного психолога. Загальні та спеціальні здібності практичного психолога. Можливості діагностики та шляхи формування і розвитку професійно важливих якостей практичного психолога.

Професійні якості та здібності практичного психолога у порівнянні з психологом-дослідником. Критерії професійної придатності практичного психолога.

Поняття про професійний етичний кодекс. Моральні норми, що регламентують діяльність практичного психолога в ситуаціях етичного вибору.

Проблема особистісної і професійної підготовки психолога-практика в сучасних умовах.

Змістовий модуль 3. Зміст діяльності соціально-психологічної служби

Тема 6. Психологічна служба системи освіти

Роль шкільної психологічної служби у вирішенні проблем навчально-виховного процесу школи. Історія виникнення та становлення психологічної служби системи освіти.

Специфіка змісту діяльності, завдань та функцій психологічної служби системи освіти. Структура, напрямки та форми діяльності психологічної служби системи освіти.

Роль шкільної психологічної служби у вирішенні проблем школи. Основні групи шкільних проблем, що потребують участі психолога. Головна мета шкільної психологічної служби. Функції та завдання шкільної психологічної служби. Форми роботи. Вимоги до організації служби. Моделі, рівні та напрямки функціонування шкільної психологічної служби.

Тема 7. Основні види та напрямки діяльності соціально-психологічної служби.

Перспективні та актуальні цілі діяльності практичного психолога. Завдання, пов'язані з вирішенням зазначених цілей.

Основні цілі та види діяльності практичного психолога. Взаємозв'язок видів та напрямів діяльності практичного психолога.

Основні види діяльності практичного психолога: просвітницько-пропагандистська; профілактична робота; психодіагностика, психологічне консультування; психодіагностика і прогностика; психокорекція, психотерапія, психологічна експертиза та соціально-психологічна реабілітація.

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I. Соціально-правові основи розвитку практичної психології						
1. Структура та основні проблеми прикладної психології	13	4	2	-	-	7
2. Міжнародні та регіональні документи про права людини	13	4	2	-	-	7
3. Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу	15	4	4	-	-	7
Разом за змістовим модулем 1	41	12	8	-	-	21
Змістовий модуль II. Особливості професії практичного психолога						
4. Характеристика професії практичного психолога	16	4	4	-	-	8
5. Особистість практичного психолога	16	4	4	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	32	8	8	-	-	16
Змістовий модуль III. Зміст діяльності соціально-психологічної служби						
6. Психологічна служба системи освіти	16	4	4	-	-	8
7. Основні види та напрямки діяльності соціально-психологічної служби	16	4	4	-	-	8
Разом за змістовим модулем 3	32	8	8	-	-	16
Усього	105	28	24	-	-	53

2. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	Структура та основні проблеми прикладної психології	4
2	2	Міжнародні та регіональні документи про права людини	4
3	3	Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу	4
4	4	Характеристика професії практичного психолога	4
5	5	Особистість практичного психолога	4
6	6	Психологічна служба системи освіти	4
7	7	Основні види та напрямки діяльності соціально-психологічної служби	4
Усього			28

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	Структура та основні проблеми прикладної психології	2
2	2	Міжнародні та регіональні документи про права людини	2
3	3	Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу	4
4	4	Характеристика професії практичного психолога	4
5	5	Особистість практичного психолога	4
6	6	Психологічна служба системи освіти	4
7	7	Основні види та напрямки діяльності соціально-психологічної служби	4
Усього			24

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	Написати розгорнуті відповіді на наступні питання: 1. Чому я обрав(-ла) навчання в області психології? 2. Мої способи психічної саморегуляції емоцій, дій і думок у неприємних або важких життєвих ситуаціях.	7
2	2	Проаналізувати сутність Конвенції про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти та розкрити власне ставлення до неї	7
3	3	Провести порівняльний аналіз Законодавчих актів про соціальну психологічну службу України та США.	7
4	4	Завдання «Хто Я?». Напишіть 10 важливих характеристик себе – свого характеру, своїх особливих переваг. Можна написати і більше число своїх особливостей.	8
5	5	Тренінг планування. Протягом тижня (в період лекційного курсу) студент повинен вести щоденник саморозвитку. У ньому записуються дві розвиваючі самозадачі на тиждень. Протягом шести днів студент оцінює і записує ступінь виконання окремо першої та другої самозадачі за п'ятибальною шкалою: 100% виконання = 5 балів, 75% = 4 б., 50% = 3 б., 25% = 2 б., 0% = 1 б. Далі виводиться середня самооцінка виконання першого і другого наміру.	8
6	6	Ретроспективний аналіз періодів своєї найбільшої конфліктності з дорослими, однолітками, самим собою і дати сьогоденне ставлення до цих конфліктів, тобто в першу чергу до переживань і дій в той період.	8
7	7	1. Підібрати методики для дослідження особливостей шкільної дезадаптації першокласників. 2. Підібрати методики діагностики професійної спрямованості	8

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		старшокласників.	
		Усього	53

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента застосовуються такі методи:

- *методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування.
- *методи письмового контролю*: самостійна робота, модульне письмове тестування, реферат.
- *методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Формами перевірки та контролю знань студентів є:

1. *Попередній контроль* застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань студентів для планування навчального матеріалу.

2. *Поточний контроль* є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня засвоєння навчального матеріалу.

3. *Проміжний контроль* дозволяє перевірити ступінь засвоєння матеріалу після закінчення вивченого модулю.

4. *Підсумковий контроль* застосовується після вивчення студентом усього обсягу вивченого матеріалу. Видом підсумкового контролю з дисципліни є екзамен.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1			ЗМ 2		ЗМ 3	
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
Практичні заняття (16 б)	3	3	3	3	3	3	3
Самостійна робота (14 б)	2	2	3	3	3	3	3
Проміжний модульний контроль (40 б)	10			10		10	
Підсумковий контроль (30 б)	30						

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

За шкалою ЄКТС	За шкалою академії	За національною шкалою
		Екзамен
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75 – 81 (добре)	
D	64 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60 – 63 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

Перелік питань до екзамену

1. Дайте загальну характеристику психології як професії.
2. Розкрийте предмет дисципліни «Вступ до спеціальності «Психологія».
3. Опишіть види психологічних знань.
4. Розкрийте критерії професійної придатності психолога.
5. Розкрийте зарубіжний досвід підготовки практичних психологів.
6. Назвіть Міжнародні документи, що регулюють діяльність психологів.
7. Назвіть основні нормативно-правові акти, що регламентують діяльність психологічної служби.
8. Розкрийте зміст Етичного кодексу практичного психолога.
9. Розкрийте психопрофілактичний напрям в діяльності психолога та його завдання.
10. Розкрийте психодіагностичний напрям в діяльності психолога та його завдання..
11. Опишіть сутність психологічної корекції в діяльності психолога та її основні завдання.
12. Розкрийте психологічне консультування як професійну діяльність психолога.
13. Опишіть сутність психологічного консультування і його відмінність від психотерапії.
14. Розкрийте психотерапію в межах психологічної моделі.
15. Опишіть сутність психологічної експертизи як напряму діяльності психолога.
16. Опишіть сутність психологічної освіти як напряму діяльності психолога.
17. Розкрийте сутність соціально-психологічної реабілітації в діяльності психолога та її основні завдання.
18. Опишіть психологічну прогностику як напрям діяльності психолога.
19. Розкрийте завдання психології в системі освіти.
20. Виділіть важливі вимоги до особистості психолога.
21. Розкрийте основи організації роботи психолога.
22. Виділіть основні складові ефективної моделі психолога фахівця.
23. Виділіть особливості індивідуального стилю діяльності психолога.
24. Розкрийте основні етапи розвитку психолога-професіонала.
25. Назвіть кризи професійного становлення.
26. Розкрийте сутність проблеми професійних деструкцій в розвитку психолога.
27. Розкрийте сутність проблеми саморозвитку психолога-професіонала.
28. Опишіть типи і рівні професійного життєвого і особистісного самовизначення психолога
29. Розкрийте сутність етичних проблем професійного самовизначення психолога.
30. Опишіть сутність проблеми платності психологічних послуг.
31. Назвіть основні етичні принципи в роботі психолога.
32. Розкрийте сутність проблеми загальнолюдських цінностей в роботі психолога.
33. Виділіть та опишіть види професійної діяльності психолога.
34. Охарактеризуйте психограму сучасного психолога.
35. Розкрийте сутність освітньо-кваліфікаційній освіти сучасного психолога.
36. Опишіть особливості взаємодії психолога з суміжними фахівцями.
37. Розкрийте основні види діяльності соціально-психологічної служби.
38. Опишіть сутність профорієнтаційної функції в роботі психолога.
39. Назвіть та опишіть основні принципи діяльності психолога.
40. Опишіть особливості роботи практичного психолога із учнями різного віку.
41. Опишіть особливості роботи практичного психолога із педагогами.
42. Опишіть особливості роботи практичного психолога із адміністрацією.
43. Опишіть особливості роботи практичного психолога у спеціальних закладах освіти.
44. Назвіть права та обов'язки психолога закладу освіти.
45. Охарактеризуйте методи професійного саморозвитку особистості практичного

психолога.

46. Розкрийте сутність комунікативної та мовленнєвої компетентності практичного психолога.

47. Розкрийте роль загальних здібностей у професійній діяльності психолога.

48. Опишіть особливості мислення майбутніх психологів.

49. Охарактеризуйте розвиток творчого мислення майбутніх психологів.

50. Розкрийте сутність самоосвіти та самовиховання у розвитку професійних якостей психолога.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Бочелюк В. Й., Зарицька В. В. Психологія: вступ до спеціальності: навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.
2. Довідник нормативно-правових документів психологічної служби та психолого-медико-педагогічних консультацій системи освіти України [Електронний ресурс] / Упоряд. : Ю. А. Луценко, А. Г. Обухівська, І. В. Луценко, Н. В. Сосновенко. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014. – 475 с.
3. Дуткевич Т. В. Практична психологія : Вступ до спеціальності : навчальний посібник / Т. В. Дуткевич, О. В. Савицька. – 2-ге вид. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 256 с.
4. Особливості ведення документації працівників психологічної служби : навчально-методичний посібник / Упорядники: Н. В. Докшина, А. В. Зікас, Ю. А. Коршун. – Артемівськ : Центр практичної психології і соціальної роботи, 2015. – 83 с.
5. Приходько Ю. О. Практична психологія : Введення у професію : навчальний посібник / Ю. О. Приходько. – 2-е вид. – Київ : Каравелла, 2010. – 232 с.
6. Психологічна служба : підручник / [В. Г. Панок (наук. ред.), А. Г. Обухівська, В. Д. Острова та ін.]. – Київ : Ніка-Центр, 2016. – 362 с.

ДОДАТКОВА:

1. Воропаєва Г.С. До питання про ефективність шкільної психологічної служби // Проблеми розвитку сучасної освіти. - Запоріжжя, 1994. - С.194-202.
2. Дубровина И.В. Школьная психологическая служба: Вопросы теории и практики. - М.: Педагогика, 1991. - 232с.
3. Лобова Н.Т. Спрямованість на людину в структурі особистості практичного психолога // I Всеукраїнський конгрес з практичної психології / Тези доповідей і повідомлень. - Херсон. - 1994. - С.133-134.
4. Мясоед П.А. Теория и практика в работе школьного психолога // Вопросы психологии. - 1993. - №4. - С.73-79.
5. Ніколенко Д.Ф. Проблеми шкільної психологічної служби // Радянська школа. - 1990. - №5. - С.60-66.
6. Пов'якель Н.І. Професійна рефлексія психолога-практика // Практична психологія та соціальна робота. - 1998. - № 6-7. - С.3-6.
7. Пов'якель Н.И. Развитие средств саморегуляции профессионального мышления будущего практического психолога // Психологічна освіта в системі вищої школи. - К.: Класс. - 1997. -С. 118-122.
8. Пов'якель Н.І. Професіогенез продуктивного мислення психоконсультанта //Філософія, соціологія, психологія. - Івано-Франківськ, 1999. - Вип. 3. - Ч.І. - С.13-22.
9. Пов'якель Н.І. Психологічні вимоги та методичні засади конструювання психокорекційних програм як технологічної компоненти професійної діяльності практичного психолога // Психологія. Збірник наукових праць. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова. - 2000. - Вип.1 (8) - С. 204-212.
10. Положення про психологічну службу освіти України // Практична психологія та соціальна робота. - №2. - 2000. - С.43-58.
11. Словарь практического психолога / Сост. С.Ю. Головин. – Минск : Харвест, 1998. - 800 с.
12. Чепелева Н.В. Особистісна підготовка практикуючого психолога // Основи практичної психології : підручник / В.Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. : - К.: Либідь, 1999. - С. 242-248.
13. Чепелева Н.В., Пов'якель Н.І. Теоретичне обґрунтування моделі особистості практичного психолога // Психологія : збірник наукових праць. - К. - НПУ імені

М.П. Драгоманова. - 1998. - Вип. III. - С.35-41.

14. Чепелєва Н.В., Уманець Л.И. Проблемы личностной подготовки психолога-практика в условиях вуза // Актуальные проблемы психологической службы: теория и практика. - Одесса. - 1992. - С. 111-112.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ:

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки ім. Вернадського.
3. <http://www.psyua.com.ua/> - офіційний сайт - Психологічна служба системи освіти України